

Viết bài giới thiệu tiểu thuyết Nỗi buồn chiến tranh - Bảo Ninh theo hướng thường thức, cảm nhận

"Chiến tranh" - hai tiếng tưởng chừng như quen thuộc ấy lại vô cùng xa lạ với những người trẻ đương đại. Chúng ta được sinh ra và lớn lên trong bầu không khí của thời bình. Khi mà khói lửa, bom đạn của chiến tranh đã xa và những nỗi đau, những mất mát mà chiến tranh mang lại đã lắng xuống. Chính vì vậy, người trẻ đương đại hiểu về chiến tranh và những con người trong cuộc chiến dường như chỉ nhìn thấy "bề nổi của tảng băng chìm". Có lẽ, lúc này bên cạnh những bài học thường có trong sách vở mà chúng ta được học trên ghế nhà trường, những đoạn phim đen trắng ngắn ngủi chiếu trong những ngày kỷ niệm thì còn cần nhiều hơn thế nữa những tác phẩm văn học cho chúng ta nhìn nhận thêm những góc độ khác về chiến tranh. Và *Nỗi buồn chiến tranh* của nhà văn Bảo Ninh chính là một tác phẩm như vậy.

Nỗi buồn chiến tranh là tiểu thuyết vượt lên chiến tranh, ở đây chiến tranh chỉ còn là khung nền, là bối cảnh còn nội dung của tiểu thuyết là nỗi đau, sự day dứt triền miên mà chiến tranh để lại. Đó là nỗi buồn tuổi trẻ phôi phai, tình yêu tan vỡ và sự ra đi lần lượt của những người đồng đội mà mình yêu quý. Tác phẩm được ra mắt lần đầu tiên vào năm 1990, cho đến nay đã hơn 20 năm nhưng vẫn mang sức hấp dẫn to lớn với những người đọc trẻ. *Nỗi buồn chiến tranh* là dòng hồi ức của nhân vật Kiên từ khi anh chỉ mới là chàng thanh niên tràn đầy nhiệt thành tuổi trẻ, mong ước dấn thân vào chiến trường miền Nam cho đến hiện tại, khi chiến tranh kết thúc, anh trở về cuộc sống đời thường và là một nhà văn. Khác với tiểu thuyết lịch sử thường đi vào miêu tả chiến tranh bằng những hình tượng hào hùng, bằng những thắng lợi vẻ vang thì *Nỗi buồn chiến tranh* chủ yếu đi sâu vào đời sống nội tâm của con người thời chiến, đồng thời đặt cái nhìn về thân phận người lính. Dù là người lính đang phải sống giữa ranh giới mong manh của sự sống và cái chết, nhưng họ là những người trẻ, họ vẫn yêu và mong được yêu nồng cháy, hết mình. Họ vẫn là những con người và có những xúc cảm như những con người bình thường. Câu chuyện tình giữa nhân vật Kiên cùng với Phương, Hiền hay chị Hạnh đã thể hiện cái nét "con người" nhất trong họ. Chiến tranh trong tác phẩm hiện lên trong hồi ức của người lính đã từng mười năm cầm súng; đã chứng kiến bao nhiêu cái chết và tự mình giết chết bao nhiêu mạng người; đã chịu đựng trăm ngàn nỗi đau, thiếu thốn và mất mát do chiến tranh gây nên vì vậy

nó trở nên đầy ám ảnh. Nhưng cũng từ đó, người trẻ đương đại có cơ hội để hiểu và trân trọng hơn những nỗi đau mà thế hệ đi trước phải đánh đổi để giành lấy nền hòa bình này. *Nỗi buồn chiến tranh* không chỉ nói về nỗi đau, mất mát trong những tháng ngày chiến tranh đang diễn ra mà đó còn là nỗi đau dai dẳng của những người lính khi chiến tranh kết thúc và họ trở về với cuộc sống đời thường. Rõ ràng khói lửa và bom đạn của chiến tranh đã xa nhưng bóng dáng của chiến tranh vẫn bao trùm lên những người lính bước ra từ cuộc chiến đó. Nhân vật Kiên của thời hậu chiến mang trong mình những chấn thương tâm lý nặng nề. Những vết sẹo từ chiến tranh không chỉ trên cơ thể mà ở ngay cả tâm hồn của Kiên. Tác phẩm mô tả chi tiết những hậu quả về tâm lý, tình cảm và tinh thần của những người lính sau chiến tranh. Phải chăng chiến tranh không bao giờ kết thúc thực sự đối với những người tham gia, họ vẫn ám ảnh không thôi về quá khứ, về những phát súng, những nhát dao, những người đồng đội bỏ mạng nơi rừng sâu nước độc, bạt ngàn heo hút. Để rồi khi những người lính ấy trở về từ cuộc chiến nhưng luôn mang tâm lý như kẻ đứng bên ngoài cuộc đời. Sau bao gian khổ, mất mát, họ đã được sống trong hòa bình nhưng lại như một vị khách đi ngang qua hoà bình, và bị hoà bình bỏ rơi. Phải chăng phố phường đông đúc ngoài kia không có chỗ cho họ, bởi thân xác họ còn sống, nhưng tâm hồn từ lâu đã chết bên cạnh những người đồng đội đã nằm xuống dưới lớp đất lạnh lẽo kia rồi. Với *Nỗi buồn chiến tranh*, thế hệ trẻ may mắn được mở ra những góc nhìn mới về chiến tranh để chúng ta biết trân trọng hơn nền hòa bình này!